

I. Ulusal Mermer ve Doğal Taşlar Kongresi Sonuç Bildirgesi

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi tarafından DEÜ Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünün işbirliği ile düzenlenen, başta İzmir Büyük Şehir Belediyesi olmak üzere; İZFAŞ, DEÜ, Ege Mermer ve Doğal Taş Platformu, İzmir Mermerciler Derneği ve sektörel nitelikli çok sayıda sivil toplum kuruluşunun ve sanayicilerin destekleri ile İzmir'de 1-2 Şubat 2008 tarihlerinde 1. Ulusal Mermer ve Doğal Taşlar Kongresi gerçekleştirilmiştir.

Kongreye, TBMM Çevre Komisyonu Üyesi Samsun Milletvekili Birnur ŞAHİNOĞLU, TBMM Enerji Komisyonu Üyesi İzmir Milletvekili Mehmet Ali SUSAM, İzmir Vali Yardımcısı Fethi ÖZDEMİR, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz KOCAOĞLU, EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Tamer TAŞKIN, İZTO Yönetim Kurulu Başkan Vekili Akın KAZANÇOĞLU, İZFAŞ Genel Müdürü Doğan İŞLEYEN, Üniversitelerin öğretim üye ve yardımcıları, Jeoloji ve Maden Mühendisliği meslek dallarından çok sayıda katılımcı ve Mermer ve Doğal Taş Sektöründe faaliyetlerini sürdüren sanayiciler katılmışlardır.

Bu yıl birincisi gerçekleştirilen kongrede, mermer ve doğal taşların arama aşamasından başlayarak hammadde üretiminden, işlenmesine ve ihracata kadar geçen süreçte yaşanan sorunlar, sorunların çözümüne yönelik öneriler sekişyonlar şeklinde ayrılan oturumlarda, çağrılı konuşmalar ile çok geniş bir yelpazede ele alınmış ve kongrenin son gününde "**Sektörde Yükselişin Sürdürülebilirliği**" başlıklı bir panel gerçekleştirilmiştir. İki gün süren kongrenin sonucunda ortaya çıkan tespitler ve sonuçlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır. İlgili birimlere ve kamuoyuna saygıyla duyurulur:

1. Son yıllarda tüm dünyada doğal taşların yapı ve dekorasyon malzemesi olarak kullanımının yaygınlaşmasına paralel olarak, ülkemizde de Mermer ve Doğal Taş Sektörüne ilgi giderek artmış 1980 yılından başlayarak güçlü bir sektör yaratılmış, Mermer ve Doğal Taş Sektörü önemli bir yatırım alanı ve sanayi kolu durumuna gelmiştir.

2. Mermerin Maden Kanunu kapsamına alındığı 1985 yılını "Milat" olarak kabul eden sektör çalışanları, günümüzde 200'ün üzerinde işlenmiş mermer ve doğal taş çeşidi ile dünya doğal taş pazarında etkin faaliyetlerini sürdürmektedir.

3. Doğal taşlarımız, dünya pazarlarında renk, desen ve doku kalitesi bakımından tercih edilmektedir. Alp-Himalaya Kuşağı'nda yer alan ülkemizin geçirdiği jeolojik evrim gereği özellikle karbonatlı kayalar (kireçtaşları, travertenler, dolomitik kireçtaşları, mermerler, mikritikler v.b) açısından ciddi rezervlere sahip bulunduğu bilinmektedir. Ancak, yeterli ve detaylı bilimsel çalışmalara dayanmadan, 5.2 milyar m³ (13.9 milyar ton) rezervle dünya mermer ve doğal taş potansiyelinde % 40'lara varan bir pay sahibi olduğumuza yönelik ısrarlı söylemler ve buna dayanarak trilyon dolarlarla ifade edilen spekülatif değerlerin yanlış yorumlara sebebiyet verdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, sektörde pazar şansı olan her tür ve boyutta doğal taşlar değerlendirilebilir gerçekliğinden hareketle, dünya toplam doğal taş rezervleri bile tam olarak belirlenemez durumda iken, ülkemizde ciddi bilimsel ve detaylı jeolojik araştırmalardan uzak olarak rezerv değerlendirilmesi yapılmamalıdır.

4. Günümüz mermer sektöründe, mevcut veriler ışığında, 1000 civarında mermer ocağı, KOBİ nitelikli küçük ve orta ölçekli 1500 fabrika ve 8000 dolayında bulunan atölyelerde 250.000 kişiden fazla bir istihdam yaratıldığı ifade edilmektedir. 2007 yılı itibariye 1.242 milyar dolarlık ihracat ile ülkemiz maden ihracatı içinde %50'ye yakın bir paya sahip bulunan sektörün, kendini tam olarak tanımlayan bir envanteri bulunmamaktadır. Ülkemiz doğal taş rezervlerinin belirlenmesi çalışmalarına paralel olarak, coğrafi bilgi sistemleri destekli sektörün büyüklüğüne ve üretimine yönelik olarak makine-ekipman sanayii de özenle dikkate alınarak, üniversitelerin ve ilgili meslek odalarının aktif katkıları ile bir "**Sektör Envanteri**" hazırlanmalıdır.

5. Doğal taş sektörü içinde tanımlanan agregalar; konut ve sanayi tesisleri gibi bina inşaatlarında, yol-baraj-köprü-boru hatları gibi alt yapı faaliyetlerinde ve beton, asfalt üretimlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Agregal üreticileri, 770 adet aktif kırma-eleme - yıkama tesisi ve 20.000 kişilik doğrudan istihdam ile ülkemiz ekonomisine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. 2004 yılına kadar 1901 sayılı Taş Ocakları Nizamnamesi'ne bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren agregal üreticileri, Maden Kanunu

kapsamına alınmalarını takip eden süreçte, ruhsat güvencesi ve artan çevre bilincini dikkate alarak ülke genelinde, tesislerinde toz indirgeme sistemine yönelik yatırım oranlarını altı kat arttırmıştır. Bu üreticiler 2004 yılından başlayarak, teknik eleman istihdamı ve işletme projeleri ile eski ruhsat aşamalarından kalan görüntü kirliliğini ve tehlike arz eden yüksek şevlerin çevreye uyumlu hale getirilmesine yönelik çalışmalarını hızlandırmıştır.

6. Ülkemizin mermer ve doğal taş rezervleri önemlidir. Ancak sınırsız değildir. Milyarlarca yıllık jeolojik olaylar sonucu oluşan bu rezervlerimizi en az kayıpla ve çevre parametresini özenle dikkate alarak ülkemiz ekonomisine kazandırmak mecburiyeti vardır. Alınan eğitim ve mesleki disiplin gereği taşın oluşum öyküsünü en iyi jeoloji mühendisinin bileceği gerçeği unutulmamalıdır. Mermer ve Doğal Taş potansiyeli yönünden elverişli bölgeler incelendiğinde; pek çok yerde hiçbir jeolojik etüd yapılmadan, üretimi etkileyecek parametreler dikkate alınmaksızın üretim yapıldığı ve bunun sonucu olarak, hem ekonomik kayıplar yaşandığı hem de gereksiz doğa tahribatına sebep olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, öncelikle hammadde ruhsatı alım aşamasından başlayarak mevcut mermer ve doğal taş kaynağının rezervine ve kayaç niteliklerine bağlı olarak seçilecek üretim yöntemi ve gerçekleştirilecek tüm işletme aşamalarında jeolojik hizmetlerin gerekli düzeyde uygulanması için jeoloji disiplininin yararlanılması ve jeoloji mühendisi istihdamı yaşamsal bir önem arz etmektedir. Bu noktada, ruhsatlı sahalarda Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan inceleme ve değerlendirme çalışmalarında, konusunda uzmanlaşmış jeoloji mühendisi istihdamına da önem verilmesi gerekmektedir.

7. Üretiminde ithalat girdisi olmayan, her geçen gün hızla gelişen makine-ekipman sanayi ile, hem kırsalda, hem büyük yerleşim merkezlerinde %100'e yakın katma değer sağlayan, üretim ve ihracatta son 10 yıldır bir önceki yıllara göre %20'nin üzerinde büyüme gösteren Mermer ve Doğal Taş Sektöründe, 2006 yılından başlayarak ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Birçok bölgede faaliyetler giderek yavaşlamış ve durma noktasına gelmiş bulunmaktadır. İşletmeler kapanmakta, kapasite azaltılarak hayatiyet sürdürülmeye çalışılmaktadır.

8. Her yıl artan üretim miktarına rağmen elde edilen maddi kazanımlar mevcut ekonomik koşullar içinde hızla erimektedir. Sektör çalışanlarının, dünya pazarında modayı takip eden tedarikçi konumdan sıyrılmaları, üretimi artırarak projeler bazında üretimlerini hızlandırmaları ve uç ürünlere yönelerek (farkındalık yaratarak) markalaşma yolunda etkin çalışmalar yürütmesi gerekmektedir.

9. Maliyetlerdeki artışlar (enerji-akaryakıt ve işçi maliyetleri) ve dalgalı kur politikasının yarattığı koşullarla karşı karşıya olan üreticiler ihracatta yaşanan sıkıntılara karşın iç pazara yöneldiğinde, taş cenneti ülkemizde ithal taşlara yenik düşmektedirler.

Mermer ve Doğal Taş rezervlerimizin ülkemiz ekonomisine kazandırabilmesi ve dünya pazarından hak ettiği payı alabilmek için:

- Yasa ve Mevzuattan kaynaklanan karmaşaların giderilmesi;
- Bilimsel yöntemlerin uygulanması;
- Fizibilite ve AR-GE çalışmalarına önem verilmesi;
- Yeni Pazar araştırmaları yapılması;
- İthal taşlar yerine yerli taş kullanımının özendirilmesi gibi bir dizi, acil iyileştirmelere gereksinimi bulunmaktadır.

Sektör çalışanları, özellikle de istihdam, akaryakıt ve enerji maliyetlerinde dünyadaki rakipleriyle mücadele edebilecek seviyelerde olmayı istediklerini ifade etmektedir.

10. Dünyada ve ülkemizde doğal taş ve mermere ilişkin olarak; bilimsel-teknik ve ekonomik verilerin derlenip işlendiği, pazar ve fiyat hareketlerinin izlendiği, yeni teknolojiler ve araştırmalara ilişkin haber ve bilgilerin kovuşturulduğu, bunların elektronik ve basılı ortamlarla yaygınlaştırıldığı ve ülke çıkarları doğrultusunda verimli çalışmaların yürütülmesine olanak sağlayacak şekilde, uygulanan fiyat politikalarına müdahale edebilecek "**Mermer-Doğal Taşlar Enstitüsü**" kurulmalıdır.

11. TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, ülkemiz ve toplumun yararına ulusal bir madencilik politikasının oluşturulmasında Mermer ve Doğal Taş Sektörünün önemli bir yeri olduğunun bilinciyle, "**II. Mermer ve Doğal Taşlar Kongresi**"nin İzmir'de 2010 yılında, odamız tarafından ve **MARBLE** (Uluslararası Mermer, Doğal Taş ve Teknolojileri) Fuarı ile eş zamanlı olarak ve uluslararası kimlikle gerçekleştirileceği yönünde çalışmalara başlayacağını kamuoyuna saygıyla duyururuz.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi